

ШКОЛСКИ ЧАСОПИС „ПИПЕТА И БИРЕТА“

Број 25, година 14.

октобар 2023.године

ТЕМА БРОЈА:

**ПРОЈЕКТНО ОРЈЕНТИСАНА НАСТАВА И
СТЕ(А)М ОБРАЗОВАЊЕ**

Хемијско-прехранбена технолошка школа
Београд, Ђеџика 82
011/3555-054
<http://hptkola.edu.rs>
hptkola@gmail.com

Садржај:

Тема : ПРОЈЕКТНО ОРЈЕНТИСАНА НАСТАВА И СТЕ(А)М ОБРАЗОВАЊЕ

ПРОЈЕКТНО ОРЈЕНТИСАНА НАСТАВА – изазовни проблем(питање)
+радозналост +аутентичност+истраживање+сарадња и тимски рад +рефлексија+
критичко сагледавање и унапређење+јавна презентација
СТЕ(А)М – Science + Technology+ Engineering+ (Art) + Mathematics

Рубрике:

- Тема броја
- Актуелности: нови образовни профил

- Пројекти
- Тазмичења -Спорт
- Пођачке радионице
- Драга Савета
- Интервју
- Лирика - есеји

Издавач: Хемијско-прехранбена технолошка школа, Београд

Захваљујемо се професорима и сарадницима: Миленији Јоксимовић, Гордани Пешић, Марији Ракић Љубомирковић, Јелени Танасковић, Ивани Манојловић, Даници Друловић, Биљани Чеврљаковић, Драгани Маринковић, Кристина Марковић, Марији Ђуровић, као и волонтерима „Дај ми руку“ – Марији Вуковић и Анђели Савић.

Редакцију чине: потписани ученици Новинарске секције

Уредници двадесет петог броја: Весна Митровић Иванов и Бојана Станкић

Лектура: уредници

Графички уредник: Бојана Станкић

Тираж: 100 примерака

Штампа: ЗД+, Београд

CIP – Каталогизација у публикацији

Народна библиотека Србије, Београд

373.54

Писма и бирета: школски часопис/ Уредници Весна Митровић Иванов и Ивана Буковић

– Год 3, бр 1 (1. јан. 2010), Београд: Хемијско-прехранбена технолошка школа, 2010-21

стр.

ISSN 2334-7104=Писма и бирета

COBISS.SR-ID 196097292

УВОД: НАСТАВЉАМО КРЕАТИВНО!

Драги сви,

Пред вама је 25. број „Пипете и Бирете“. У овом броју, моћи ћете да читате о пројектно оријентисаној настави и СТЕ(А)М образовању.

Али, најпре, да се осврнемо на наш претходни број, који је у јануару 2023. године добио значајно признање – трећу награду на републичком такмичењу.

Посебно смо поносни на овај успех, јер је он резултат вишегодишњег рада и истрајности ученика и наставника наше школе. Тимски рад, сарадња, добра комуникација у новинарској секцији, али и са другим наставницима, допринели су да заједно бирамо теме и прилоге за рубрике и актуелности, и да се договарамо о свему.

Тема прошлог броја - о креативности - била је инспиративна, те смо читали прилоге наших ђака који су врло креативни у различитим областима живота.

Али, ту се прича о томе не завршава. И тема овог броја у многим сегментима има везе са креативношћу, иновативним приступима у настави и учењу, оригиналним часовима и активностима, нашем новом „Подстрек“ тиму који је од марта до јуна ове године био веома активан у организацији многих догађаја у школи и ван ње.

Наравно, треба поменути и наш нови образовни профил – техничар за оперативну форензику, о коме ћете такође читати на наредним страницама.

Настављамо рад креативним приступом, истрајно и оригинално се бавећи свим темама које нам се чине битним за нашу школу и шире.

Уреднице броја: Бојана Станкић и Весна Митровић Иванов

ТЕМА БРОЈА : STE(A)M**ПОТРЕБЕ ЗА STEM ОБРАЗОВАЊЕМ**

STE(A)M - акроним који се односи на четири академске дисциплине: наука, технологија, инжењерство и математика (STEM - Science, Technology, Engineering, Mathematics), допуњен је и словом A-Art (уметност), те се последњих година ради и на pobezivanju znanja и школског градива природних и друштвених наука.

STEM је споменут приликом у Америци 1996. године у облику STEMTEC

- STEMTEC - Science, Technology, Engineering, and Mathematics Teacher Education Collaborative - https://scholarworks.umass.edu/stem_tec/).

НСФ (NSF - National Science Foundation - <https://www.nsf.gov/>) из Америке је већ 1997. године финансијски подржала пројекат који је имао за циљ унапређење квалитета образовања који се односи на науку, математику, инжењерство и технологију, а као приоритет је препознато образовање будућих наставника математике и природних наука.

Већ тад је уочено да школски систем у Америци не следи трендове у запошљавању. Вештине које су се високо цениле на тржишту рада су способност решавања проблема, тимски рад и способност критичког размисљања, што није било у довољној мери укључено у школску праксу. Примећено је да садашњи систем образовања припрема ученике за послове будућности, али да неке послове није ни могуће предвидети. Зато је важно да ученици стекну вештине, као што су критичко мишљење, способност решавања проблема, комуникација... У том контексту је јасно зашто је важно да ученици уоче значај учења као процеса.

Слични пројекти се јављају и у Европи. Организација European Schoolnet укључује 34 министарства просвете Европе, а основни циљ је спровођење иновација у подучавању и учењу. Организација је препознала значај научне едукације и активно подржава образовање за STE(A)M. Пројекат је започет 2010. године, а 2016. године и Србија постаје његов део тако што се укључује Центар за промоцију науке. Министарство просвете, науке и технолошког развоја учествује пуноправно у овој мрежи од 2021. године, а техничку подршку Министарству у координацији активности које проистичу из пуноправног чланства Републике Србије у Европској мрежи школа пружа Фондација Темпус.

Мрежа Science on Stage се развила из пројекта Physics on Stage који је 1999. године покренуо ЦЕРН (European Organization for Nuclear Research), Мрежу која је настала у

оквиру „European Science and Technology Week 2000“ су подржали ESA (European Space

Agency) и ESO (European Southern Observatory). Мрежа координира активности из 35 земаља, окупља преко 100 000 наставника из STEM области. Седиште јој је у Берлину. Поред земаља из ЕУ обухвата и Канаду, Египат, Казакстан и Грузију. Представници Science on Stage у Србији су Институт за модерно образовање (ИМО -

<https://www.institut.edu.rs/>) и Савремена основна школа и гимназија

(<https://www.savremena-gimnazija.edu.rs/>).

Иначе, оснивач све три поменуте институције је мултинационална компанија ЛИНК група (Link group), која се више од 20 година бави едукацијом наставника у више области, пре свега у области информационих технологија. ЛИНК група је присутна у САД, Србији и више држава источне Европе, а путем учења на даљину у више од сто земаља света, а у свим нивоима образовања, од основне школе до факултета. Мрежа у Србији окупља све заинтересоване наставнике, које мотивише да размењују искуства и материјале.

Миленија Јоксимовић, проф. физике и електротехнике

STEM и STE(A)M

STEM – Science, Technology, Engineering, Mathematics

STE(A)M – Science, Technology, Engineering, the Arts and Mathematics

У нашем свакодневном животу možemo videti, dodirnuti i koristiti različite proizvode, aplikacije i uređaja koji su postali stvarni zahvaljujući STEM-u. Npr. STEM nam pomaže da se povežemo sa ljudima iz celog sveta putem interneta, telefona itd.

STEM obrazovanje se odnosi na korišćenje praktičnih iskustava, pružajući našim alatima za otkrivanje i unapređenje njihovog potencijala da utiču na budućnost i rešavaju probleme kroz nauku.

STE(A)M je akronim koji označava nauku, tehnologiju, inženjering i matematiku, a dodatno slovo A predstavlja i umetnost. Uz STE(A)M koncept razvijaju se najvažnije veštine za 21. vek kao što su kritično mišljenje, kreativnost, saradnja i komunikacija.

U STEM aktivnostima fokus je na radoznalosti, istraživanju, kritičkom mišljenju i rešavanju problema kroz nauku. Naši se podstiču na kreativnost, inovativnost i preduzetnički duh, gde se saznanja iz STEM disciplina koriste za umetničko istraživanje i inovacije.

Scientix

Scientix je zajednica koja promovise i podržava saradnju širom Evrope između STEM nastavnika, istraživača u obrazovanju, kreatora politike i drugih STEM profesionalaca u obrazovanju.

Scientix je nastao na inicijativu Evropske komisije, a European Schoolnet je koordinirao projekat od njegovog pokretanja. Ova konzorcijum sa sedištem u Briselu, sastavljen od 34 Ministarstva Prosvete iz Evrope, pokreće inovacije u nastavi i učenju i podstiče panevropsku saradnju između škola i nastavnika.

Scientix nudi širok spektar alata i usluga nastavnicima prirodnih nauka i matematike, od olakšavanja saradnje nastavnika širom Evrope do profesionalnog razvoja i otvorenih obrazovnih resursa.

Scientix je inspiracija, partnerstvo, povezivanje, podrška, resursi i radionice za STEM nastavnike na više različitih jezika.

Scientix Амбасадори

Scientix има 1200 активних амбасадори из 35 земаља који помажу у дељењу Scientix активности на националном нивоу и играју активну улогу у подршци иновацијама у STEM образовању у својим земаљама. Њихов рад је од суштинског значаја за ширење и консолидацију заједнице чије су основне вредности дељење добре праксе у учионици у области STEM и обезбеђивање да ученици буду опремљени вештинама које су им потребне да би успели као одрасли.

Задовољство нам је да поделимо са вама успех наших наставника, који су кроз различите активности подставили у школи веће интересовање за STEM образовање и помогли ученицима да открију своје потенцијале. Гордана Пешић, наставник хемije је од 2021. године Scientix Амбасадор и промовише у школи и ван ње STEM активности и даје подршку својим колегама. Марија Ракић-Љубомировић, наставник технолошке групе предмета, нови је Scientix Амбасадор од 2023. године.

SDC2023 – STEM Discovery Campaign 2023.

Почетком ове године, Scientix је организовао SDC2023 – STEM Discovery Campaign 2023. У 8. по реду кампањи учествовало је 50 земаља, 30.000 наставника са преко 260.000 ђака у оквиру 2248 активности из различитих научних области. Кроз различите STEM активности наставници су подстицали интересовање ученика за STEM а тема овогодишње кампање били су STEM идентитети. Развијањем STEM идентитета повећава се вероватноћа да ће ученици развити научну писменост и наставити STEM каријеру. Свако ко је укључен у образовање може помоћи ученицима да негују своје STEM идентитете тако што ће осмислити и омогућити богата STEM искуства. У оквиру ове кампање, наставнице наше школе Марија Ракић-Љубомировић и Гордана Пешић организовале су десетак активности као део eTwinning пројеката „Natural is good, Chemical is bad!“ и „Diet Inspectors“, у којима је учествовало тридесетак ученика I, II и III разреда наше школе.

Гордана Пешић, проф. хемije

ПРОЈЕКТНО ОРЈЕНТИСАНА НАСТАВА

Пројектно оријентисана настава омогућава различите стилове учења. Пружа окружење без ризица, позитивне повратне информације и омогућава избор. Подстиче употребу вештина размишљања вишег реда. Такође, користи „практичне“ приступе, реални свет проблема и изазова. Омогућава 'дубинско' разумевање. Овај вид наставе је доступан за све ученике. Користи различите начине комуникације, а оцењивање је у складу са инструкцијом, тј. засновано на утичку и резултатима.

Радећи на пројектима, ученици развијају многе корисне вештине и позитивне животне ставове. Они су одговорни за своје учење, и свој утицај.

Пројекти промовишу смислено учење, повезујући ново учење са раније стеченим знањем. Учење користи податке у реалном времену; информације и подаци се прикупљају и истражују, те затим на основу њих изводе закључци. Код пројектно оријентисане наставе, сам процес учења се вреднује као и пројекат учења. Учење се креће кроз курикуларне области – често је у складу са постојећим планом и програмом рада, али се истиче мултидисциплинарност и интерактивност наставних садржаја. Наставник је фасилитатор учења, а у самом процесу рада подстиче се самовредновање учења ученика.

На основу вишегодишњег искуства у раду са ученицима на различитим пројектима, сматрам да савремена школа мора да омогући ђацима подстицајну средину за функционално, целоживотно учење. Поред знања, стицање „mekih“ вештина (4 К- комуникације, кооперативности, критичног мишљења и креативности), кроз тимски рад, сарадничке часове, „изокренуте учионице“, повезивање градива и међупредметних компетенција, као и стицање ставова потребних за живот, је од огромног значаја за развој ученика.

Бојана Станкић, проф. енглеског језика

САРАДНИЧКИ ЧАС:

Извори енергије и њихов утицај на животну средину

15. маја 2023. године у одељењу II-2 одржан је сараднички двочас (електротехника и енглески језик).

Наставнице Миленија Јоксимовић и Бојана Станкић припремиле су тему о производњи електричне енергије у електранама и њиховом утицају на животну средину.

„Извори енергије и њихов утицај на животну средину“ - сараднички је двочас (електротехника и енглески језик), као пример за повезивање и сарадњу међу наставницима и рада на међупредметним компетенцијама.

Техником учења кроз игру, помоћу карата „CO2 mania“ градиво Електротехнике повезује се са наставом предмета Енглески језик (из дела

ESP/ English for Specific purposes, tj. стручног енглеског језика (обавезним у средњим, стручним школама).

Најпре, кроз презентацију о производњи електричне енергије, изворима енергије (како обновљивим тако и необновљивим) и њиховом утицају на животну средину, ученици су се упознали са темом. Представљене су карте из шпила „CO2 mapa“, начин и ток игре. У презентацији на енглеском језику, ученици су научили нове изразе попут: electrical engineering, environmental protection, ecological issues, (non)renewable sources of energy... На картама се налазе и речи: droughts, floods, fires, nuclear disasters...

Тема је била инспиративна да кроз игру картама, у тимовима, такмичећи се и у брзини, ученици на занимљив и забаван начин утврде и прошире своја знања из електротехнике, и да прошире речник на енглеском језику. Ово је пример једног успешног часа ESP/ CLIL-а. Визуелним представљањем теме и учењем кроз игру картама значајно се доприноси добром разумевању наставних јединица и на српском и на енглеском језику.

Добра атмосфера на часу, сарадња и тимски рад, сви ученици који активно прате и учествују у размени знања и информација, доводе до закључка да је овај приступ учењу делотворан и да може бити чешће заступљен у плановима наставника. Као домаћи задатак, и у евалуацији часа, требало је да ученици напишу своје утиске о овом двочасу и процене колико су лако-тешко учили о истој теми на оба језика.

Њихови утисци су врло позитивni „Цело одељење има тимски дух, и воли да учествује у оваквим играма. Било је врло занимљиво и поучно. Сви смо уживали и забавили се, а и што је најважније, пуно тога научили.“ (Мина III/2)

„Свидело ми се што кроз игру учимо о појмовима из електротехнике, и то и на енглеском језику. Нисмо ни осетили да смо имали двочас, време је тако брзо прошло.“ (Милица III/2)

Фестивал "Science on Stage Serbia"

У суботу, 23. септембра 2023. године, одржан је други по реду фестивал **"Science on Stage Serbia"** у организацији Института за модерно образовање, Савремене основне школе и гимназије.

На овом фестивалу учествовало је двадесет најбољих STEM пројеката из Србије који су изабрани у првом кругу од приспелих пријава пројеката за фестивал.

У првом делу фестивала, представљени су пројекти. Један од тих пројеката је био и пројекат наше школе **"Kuhinjska čuda - Kitchen Wonders"** и у првом кругу заузео 5. место односно 85 бодова од 100. Наш пројекат представили су ученици Нина и Андреа П9, Нера, Николина и Теодора П9 са наставницама Горданом Пешић и Маријом Ракић-Љубошировић

У оквиру пројекта **"Kuhinjska čuda - Kitchen Wonders"**, ђацима је омогућено да комбинавањем различитих STEM активности развију своје компетенције кроз експериментални рад, критичко мишљење и решавање проблема. Рад је организован тако да се у току једног месеца проучавала једна врста хранљивих материја кроз три главне активности: а) проучавање и прикупљање основних информација о хранљивим материјама; б) проучавање навика у исхрани и упознавање са другим културама и њиховом локалном кухињом; в) и експериментални део који обухвата STEM активност у оквиру којих су проучаване физичке и хемијске особине хранљивих материја.

У другом делу фестивала организоване су радионице за наставнике и ученике у оквиру којих смо се ближе упознали са применом виртуелне реалности у образовању, упознали са **Pepper - хуманоидним роботом** који је способан да комуницира са људима кроз разговор и свој екран. Погледали смо неколико интересантних и едукативних експеримената које је представио специјални гост фестивала, **Мајкл Грегори, наставник природних наука и Scientix амбасадор** из Канаде који живи и ради у Француској. У току 2022. године, наставник Мајкл је, путујући бициклом, обишао 15 земаља света на 4 континента и там приликом је презентовао омиљене и едукативне експерименте. Током експедиције, под називом "Експерименти - светска тура" промовисао је науку и примере добре праксе.

У најбољем светлу, на јединствен и оригиналан начин представили смо рад наших ученика и нашу школу. На сликама на задњим корицама часописа можете видети делић атмосфере са фестивала **"Science on Stage Serbia"**.

Гордана Пешић, проф. хемije

НАЈЗАД ФОРЕНЗИЧАРИ!!!

Ново у нашој школи

Уписујемо први пут:
школске 2023/2024.

ТЕХНИЧАР ЗА ОПЕРАТИВНУ ФОРЕНЗИКУ

Техничар за оперативну форензику је стручни радник у области криминалистичке полиције и оперативне форензику. Овај професионални радник је одговоран за истраживање и документовање места злочина, као и за истраживање и документовање предмета и особа које су укључене у криминалну процедуру.

У овом професионалном пољу, техничар за оперативну форензику се бави истраживањем и документовањем места злочина, као и истраживањем и документовањем предмета и особа које су укључене у криминалну процедуру.

Професионални радник у области криминалистичке полиције и оперативне форензику је одговоран за истраживање и документовање места злочина, као и за истраживање и документовање предмета и особа које су укључене у криминалну процедуру.

Професионални радник у области криминалистичке полиције и оперативне форензику је одговоран за истраживање и документовање места злочина, као и за истраживање и документовање предмета и особа које су укључене у криминалну процедуру.

Ове школске 2023/24. године уписано је одељење I/1 – техничар за оперативну форензику. Интересовање за образовни профил је било изузетно, одељење је попуњено.

У септембру смо спровели анкету са ученицима о њиховим првим утисцима о школи и образовном профилу који су уписали.

„Одувек сам желела да радим у лабораторији и зато сам као прву жељу ставила смер: техничар за оперативну форензику. Свиђају ми се часови опште и неорганске хемије, а најзанимљивији део ми је рад у лабораторији, јер то је, за мене, нешто ново. Веома је лепо у школи, и стварно је пријатно, а и друштво је супер. Узбуђена сам кад помислим да смо ми први који ћемо пробити лед као форензичари.“ (Хелена Ивковић I/1)

„Уживала сам да гледам серије у којима се разјашњавао неки злочин. У тим серијама, радња се дешава на месту злочина и у лабораторији. Док гледам серију, повећава ми се лучење адреналина толико, да се сва преиђем од размишљања. Решење мистерије је толико занимљиво и невероватно, те врло често будем изненађена колико и најситнији детаљ мења причу. Примера ради, радња серије – Мердокове мистерије – је смештена у 18. век. Детектив Мердок, у једном малом граду, добија случај убијеног пензионера. Само на први поглед је то био једноставан случај, али место злочина је било јако сумњиво. То је била ливада на којој се Мердок играо као мали, са својим пријатељем. Док је истраживао случај, неко га је ударио тупим предметом у главу и

онесвестио. Мердок се касније пробудио али са амнезијом. Касније, ходајући мрачним улицама наишао је на стару фотографију себе и високог дечака са чудном фризуром.

Епизода се завршава тако што детектив Мердок лута мрачним улицама непознатог града... У мени се рађало пуно питања. Зашто је баш на тој ливади нађено тело мушкарца? Зашто би га неко напао с леђа и онесвестио? Зашто је нашао своју слику са непознатим дечаком? Ако нема случајности, онда је то дело давно несталиг дечака? Тако да је форензика од свих смерова, пробудила у мени радозналост и жељу да одговорим на бројна питања. Ветар у леђа, за упис у ову школу, дала ми је и моја бака. Она је једва чекала да се похвали мојим уписом на форензику.

Иако бављење форензиком није као у серији, срећна сам што ћу након завршетка средње школе моћи да наставим да се усавршавам у овом занату. (Дана Станојевић- I/1)

„Када се појавио овај смер, желела сам само то да упишем. Fascinirana sam bila dokumentarnim емисијама које разјашњавају злочине и проналазе нестале особе... Посебно је рад у лабораторијама, будно моју радозналост и машту. Али након пријемног, "упала" сам у медицинску школу. Нисам губила веру и надала сам се да ћу успети да се пребацим. Било је тешко, јер нисам била једина која то жели. Успела сам и сада ћу вредно учити, како бих једног дана радила не само у лабораторији, већ и на терену. На путу до остваривања животног сна, треба бити упоран, вредан и пун воље.“ (Мирсада Бислимовић- I/1)

ПРИВЕСЦИ ЗА КЉУЧЕВЕ ОД СТАРИХ ПЕРТЛИ

У оквиру радионица где од старих ствари правимо нешто ново, ученици су од старих пертли правили привеске за кључеве.

За израду привеска су нам потребне 2 до 4 пертле, у зависности колико шарне привеске желимо. Привесци могу бити разних облика – коцкасти, ваљкасти или троугласти. Њихова израда није тешка. Пертле се на врху вежу у чвор, а затим пребацују једне преко друге. Водимо рачуна да увек поштујемо исти редослед боја. Кад направимо жељену величину, исечемо вишак маказама, крајеве спалимо упаљачем и притиснемо да се вежу за привезак, да се не би распао.

Даниша Друловић, проф. технолошке групе предмета

Привеске смо качили на металне протеневе на које могу да се закаче кључеви.

Ако желите да поклоните неком оваква привезак, осмислити смо и направити паковања за привеске. Мало хамера, канапа у боји и порука за пријатеља.

АКТУЕЛНОСТИ:**ШЕСТИ ЕКО ФЕСТИВАЛ ХПТШ у ДКЦБ****„У СКЛАДУ СА ПРИРОДОМ – ПРОНАЂИ ПРАВУ ФОРМУЛУ!“**

После паузе од 2 године, због пандемије, 23. новембра 2022. наставили смо лепу традицију сарадње и по шести пут у ДКЦБ-у представили нашу школу и наше образовне профиле, кроз различите интерактивне активности. Снимљена је и емисија за ТВ „Корени“ – „Наси снови“ (Нађи своју формулу!“)

<https://www.youtube.com/watch?v=cxE7ucY2oSQ&t=55s>

У Атријуму Децајет културног центра Београда, ученици основних школа могли су да виде занимљиве огледе из хемије, физике, технологије, а у малој сали организоване су радионице са ставлом и лабораторијским посуђем, уз интерактивни квиз.

У великој сали представљени су пројекти који се реализују у школи, матуранти су говорили и о својим образовним профилима, које све предмете уче и како се ради у лабораторији, као и о свим могућностима за учење и развој вештина кроз различите активности, секције, такмичења, пројекте. Током целог дана, младе је забавио и школски бенд...

Била је то прилика да млади уче и ван школских клупа, и да се у подстицајном окружењу упознају са природним наукама, кроз интересантне садржаје. Из свог угла, ђаци наше школе позвали су основце да размисле о својој будућности и одреде се за упис у нашу школу.

ПОСЛОВНИ ИЗАЗОВ 2022-2023

У Београду, у хотелу М. одржано је такмичење средњошколаца „Пословни изазов“ у коме представници бизнис сектора постављају пред тимове ученика „изазов“ - задатак који представља неки од њихових реалних пословних проблема.

9 новембра 2022. године, нашу школу су представљале три ученице: Јусовић Лејла и Анђела Аврамовић, уч. IV/3, и Емили Удин, ученица II/2. Задатак је био да осмисле решење за проблем велике буке у градовима- требало је осмислити производ или услугу која ће елиминисати прекомерну изложеност штетним звуковима у великим градовима.

Уз помоћ бизнис волонтера-ментора тимови су радили на пословној идеји, узимајући у обзир циљну групу и захтеве тржишта, радећи на маркетиншком плану, начину промоције и финансијској конструкцији. Било је пуно лепих идеја и презентација, међу њима и тимова у којима су биле ученице наше школе, напр. Беобус, смањена грађевинске буке, и пригушњача буке од мотора и других возила у граду.

А тим број 12, у коме је била и Емили Удин, ученица II/2, освојило је друго место на регионалном такмичењу чиме се њен тим пласирао на национално финале!

Ученике наше школе за ово такмичење је припремали проф. Бојана Станкић.

1 и 2 фебруара 2023. године Емили Удин је учествовала на Националном такмичењу „Пословни изазов“. „Пословни изазов“ у организацији „Достигнућа младих“ увек је врло занимљиво и драгоцено искуство, подразумева тимски рад, размену идеја и дружење, склапања нова пријатељства и позива на сарадњу. Више о томе на линку: <https://www.js-serbia.org/porglaseni-nacionalni-pobednici-izazova/>

ЧЛАНОВИ ПОДСТРЕК ТИМА – НОСИОЦИ ПРОМЕНА У ШКОЛИ

Школске 2022-23. године, почетком другог полугодња, реализовали смо идеју о оснивању посебног тима – ученика и наставника ентузијаста ове школе. Тим је добио име „ПОДСТРЕК“, јер је основни циљ да се у школи подстакне вршњачка едукација, кроз формално и неформално учење и стицање знања, вештина, искустава и ставова. Подришку смо добили и од управе, многих наставника и ученика школе, као и од алумниста, наших бизнис брата.

Желимо да стварамо подстицајно окружење за младе основношколског и средњошколског узраста, где ћемо се бавити давањем помоћи при учењу и писању задатака, размени мишљења, вођењу друштвено-ангажованих дискусија и дебата, обука за развијање вештина, али и пружању простора за друштвене игре и секције (шах, мозгалице, ручни рад, ликовни и музички израз и сл.).

Као одговор на све веће насиље -вршњачко и друго у школи, и друштву у целини, наш тим ће покушати да да решења кроз различите активности и подстичући осећања солидарности, толеранције, пријатељства, љубави према науци, језицима, уметности и култури, уопште. Подстичемо заједништво, солидарност, волонтерски и хуманитарни рад, и друго друштвено одговорно понашање.

Марија Јовановић, ученица IV/1, осмислила је лого и постер нашег тима. Петар Јовановић, Милица Гребин, Ивана Габоров, ученици IV/2, и проф. Бојана Станкић – тимски радом дошли су и до слогана и песме тима.

Подстицајно

Окружење

Доприноси

Стимулацији

Тимског

Рада

Ентузијазма

Креативности!!!

Након почетних sastanaka и договора о активностима, покренули смо оспособљавање кабинета за грађанско васпитање, као нашу базу за креативне радонише. То нас је подстакло да учествујемо и у конкурсима „Достигнућа младих“ и Унисеф-а за опремање учионице ((Makers Lab). Иако средства нисмо добили овог пута, то нас није обесхрабрило, већ смо се са том идејом организације вршњачке едукације пријавили и као компанија „ПОДСТРЕК“, те смо 15. марта 2023. учествовали на Регионалном такмичењу ученичких компанија, у организацији „Достигнућа младих“. Тада смо били врло запажени, због ведрих боја и мотивационих порука, те колачића среће које смо делили глумцима. Спровели смо и анкету међу посетиоцима Делта сити центра, у коме се ово такмичење реализовало. Анкету смо наставили и у школи, те су Емили Удин и Ивана Габоров анализирале одговоре анкетираних и резултате анкете.

Тим је био у саставу: Мислица Гребеш, директорка компаније и чланови тима: Сашка Першић, Емили Удин, Марија Јовановић, Ивана Габоров, под менторским надзором проф. Бојане Станковић.

10 питања обухватала су разумевање речи „подстрек“, појмова „вршњачке едукације“, креативности, тимског рада, олимпијског активизма и волонтерског рада. Желели смо да сазнамо и да ли је важно развијати различите вештине, социјалну и емоционалну интелигенцију, као и како доћи до промена које су од кључног значаја за систем образовања данас. Сазнали смо да многа млађа деца не знају за реч и појам ПОДСТРЕК, док старији испитаници знају да је то подстицај, мотивација, стимуланс за рад и успех. За вршњачку едукацију – учење које подржава размену знања и искустава међу вршњацима, младима – већина анкетираних сматра да је корисна и ефикасна као метода стицања знања. Креативност као вештину, таленат, препознају у писању, сликању, игри, прављењу накита или других предмета за свакодневну употребу итд.

Прве акције вршњачке едукације као „ПОДСТРЕК“ тим имали смо у ДКЦБ 21.2.2023. – на Међународни дан матерњег језика, са програмом „ПУТУЈУЋА ЂИРИЛИЦА“ и „МЕДЕНА АЗБУКА“. Снимљена је емисија за ТВ „Корени“ – Нови снови. Можете је видети на линку <https://www.youtube.com/watch?v=y4HVj2UOFDE>. Сличан програм имали смо и у КЦ Чуварица 24.5.2023. поводом Дана Словенске писмености, када смо са ученицима основних школа наше општине радили на промоцији Ђириличног писма и наше културне баштине.

<http://vrtkola.edu.rs/na-kraju-aprila-meseca-knjige-i-kreativnosti>

Немерљива је бенефит који смо стекли овим ангажовањем. Ученици су преизодовљни, свесни свог учinka и напретка који постижу, те несебично деле своја искуства и на другим дешавањима и презентацији школе, напр. у програму „У сусрет лету“, одржаном 16.6.2023. када су нам гости били и наши савици, садашњи и потенцијално будући ученици школе.

КРЕАТИВНА НЕДЕЉА 2023.

„ПОДСТРЕК“ тим покренуо је и „Креативну недељу 2023.“ која је реализована од 21. до 27. априла 2023. године, са циљем да се промовише креативност, тимски рад, емпатија међу ученицима наше школе и наше циљане публике, основцима са Чукарице и оштре.

Током неколико дана, у сарадњи са ДКЦБ-ом и КЦ Чукарица, реализовали смо програме:

1. „Креативност је играти се речима и идејама“
2. хуманитарни базар „Рукотворни младих“
3. „Шекспирова непролазна прича“
4. Shakespeare's Tea Party поводом Дана књиге
5. „Учење кроз пројекте - креативност на делу“

Низом активности успоставили смо тимски дух и повезали се са ученицима и наставницима основних школа, као и са организацијама које нам пружају подршку.

<https://colicicavesti.rs/odrzan-humanitarni-bazar-rukotvorine-miscih-na-cukarici/?fbclid=PA-AantHWLx0eZZR5u7zmQWhAURNQ9qips42UAemoVEiqgnks6tiZyYHd3aU>

Априла 2023 године обележили смо по 10. пут у нашој школи **ДАН КЊИГЕ** уз **ШЕКСПИРОВУ ЧАЈАНКУ** (Shakespeare's Tea Party).

Ове године, програмом **ШЕКСПИРОВА НЕПРОЛАЗНА ПРИЧА** реализованом у ДКЦБ-у говорили смо о вели Шекспира и математике, кроз љубавне сонете, а полазници Радионице стрипа и карикатуре, као и ученици наше школе, уприличили су изложбу радова, а најуспешније радове смо и наградили.

И у ДКЦБ-у и у школи, из чај и колачиће, атмосфера је била предивна.

Проф. Биљана Чеврљакоскић и проф. Бојана Станковић

<https://www.dkcob.rs/sekspir-kao-inspiracija-dan-knjige-i-sekspira/>

Чланови **„Подстрек“** тима, као носиоци промена у школи, настављају свој рад и у школској 2023/24. години.

**Dostignuća
Mladih**
Junior Achievement Serbia

Clarica Middle
JA Worldwide

ИЗАЗОВ СПЕЦИЈАЛ

Тим наше школе, под називом **Eco -aware**, у саставу: **Ања Стаменковић**, капитен тима, **Анђела Богосављевић**, **Милица Еремић**, **Отђен Мартиновић** и **Вељко Глишовић**, сви ученици I/3, учествовао је у дводневном онлајн догађају – обуци и такмичењу у организацији „Достигнућа младих“. За овај догађај их је у школи припремала проф. Бојана Станкић.

15. и 16. децембра 2022. године, 49 тимова из 39 градова и општина целе Србије радили су на развијању „зелених идеја“ и размишљали како доћи до решења за актуелне еколошке проблеме, изазване климатским променама. Сви тимови су имали и своје тренере и менторе током догађаја. Радили су тимски, са интерактивним алатима на МИРО табли, развијајући идеје и осмишљавајући решења. Тема је била: **Очување животне средине на великим спортским или музичким окупљањима.**

Наша школа, ученице и 4 наставнице већ две године учествују у програму „Girls Go Circular“, који нам омогућава да кроз различите модуле, интерактивни приступ, видео материјале, квизове изучимо пуно о свету око нас.

Програм „Girls Go Circular“ који финансира [Европска унија](#) и [Европски институт за иновације и технологију](#) спроводи се у 27 земаља јужне и источне Европе и као циљ има повећање броја жена које се баве STEM областима, односно областима научних, технолошких, дигиталних и ИТ иновација. Србија је једна од 11 земаља које су учествовале у реализацији програма од прве године а због великог интересовања наставника и ученица организација Достигнућа младих у Србији реализоваће програм и у току ове школске године. Пројекат се реализује кроз образовну платформу ([https://circularlearningpace.eu/?tenant=JA_Serbia](https://circularlearningspace.eu/?tenant=JA_Serbia)) у оквиру које ученице имају прилику да продубе своја знања о циркуларној економији уз стицање дигиталних и предузетничких вештина. Платформа и курсеви на платформи дизајнирани су тако да укључе ученике у практичне активности, како појединачно, тако и кроз групни рад, и оснаже их да раде на решењима важних друштвених и еколошких изазова. Ово може да буде сјајна полазна тачка за све они који желе да учествују у програму Ученичка компанија, али још увек немају идеју чиме да се баве. Ове школске године, платформа је обогаћена новим темама, задацима и курсевима, а ученице ће имати прилику да поред 2 обавезна курса бирају између 13 изборних и изаберу тему која највише одговара њиховим интересовањима. То је прилика да још наших ученица узме учешће у овом занимљиво и научном програму.

У ПОСЕТИ МУЗЕЈУ ЧОКОЛАДЕ

У оквиру једног пројекта о чоколади, посетили смо Музеј чоколаде који се налази у центру Београда.

У њему смо научили како је чоколада настала и начин њене производње. Кроз векове се мењао начин производње да би данас имали чоколаду коју ми знамо. У музеју кроз прве 3 собе смо видели експонате који су се тада користили у Америци, Европи и Србији, а у четвртој су нам дозволили да будемо креативни и уз помоћ слаткиша и сланиша смо могли да направимо нашу идеалну чоколаду.

Сазнали смо да су прву чоколаду открили Астечи и Маје 600 година пре нове ере. Веома је занимљиво то што су у млевени какао додавали љуту паприку и тако су конзумирали тадашњу чоколаду. Још једна занимљивост за тај период јесте да су зрно какаа гледали као злато и да си са 100 зрнаља какаа могао да купиш човека.

У другој соби тема је била Европа и ту смо сазнали да је чоколада тада била у течном стању и пила се. Прву чоколаду, у Европу, донео је шпански освајач Мексика Ернан Кортес, представио је шпанском краљу, и од тада је Шпанија била главни произвођач чоколаде. Шпаници су променили рецепт и уместо паприка су додавали шећерну трску, шећер и цимет.

Прву чоколаду коју ми знамо направио је тим хемичара почетком 19. века у Холандији, а најзаслужнији је Конрад Ј. ван Хоутен који је измислио пресу која је дробила какао у прах.

У трећој соби су нам причали како је све то изгледало код нас и како се мењала амбалажа и укус. У четвртој смо правили нашу чоколаду, где смо показали нашу креативност. Мени је тај део посете био најинтересантнији.

Све у свему, врло лепо искуство. Ако имате времена, требало би да посетите овај музеј.

Теодора Влајић 3-9

НОЋ ИСТРАЖИВАЧА 2023.

У оквиру блок наставе, ученици I/8 - смер Техничар за биотехнологију, посетили су манифестацију Европска ноћ истраживача под називом Светлост науке, где су научници на забаван и инспиративан начин показали како наука обликује наш свет и утиче на свакодневни живот. Организоване су радионице, изложбе, експерименти, уживо, игре, тајмчења, квизови, разговори - све са циљем да се прошири база ученичког научног знања и да им се расприра машта.

Ученицима је највећи утисак оставила посета Музеју науке и технике, где су имали прилику да се упознају са појавом електрицитета пред грмљавину и храбрији ученици да учествују у експерименту, како би осетили прве наговештаје грмљавине које човек може да осети, као и начин да се заштити од ове појаве.

Упознали смо и ученике из Лесковца, који су основали своју ученичку задругу, где производе биохербицид на бази екстракта капсаицина из љуте папричице.

Највећи утисак је оставила Храна за будућност. Посебна врста буба које су иначе штеточине, легу ларве богате протеинима. Те ларве се суше и имају укус семенки од бундеве. За сада се ова храна употребљава за исхрану животиња.

На крају су ученици уживали у Кривој соби у музеју, кривим огледалима, мерили своју масу на разним планетама Сунчевог система...

Јелена Јанасковић, проф.

„ПУТУЈУЋА БИРИЛИЦА“ ПУТ ПУТУЈЕ

Након изложбе за Дан школе у нашој школи, и пута у Берлин у новембру, дводневни скуп и дружење учесника пројекта о очувању и промоцији наше Бирлице, као и културног наслеђа, изложба радова „ПУТУЈУЋА БИРИЛИЦА“ и радионица калиграфије реализовани су 22 и 23. децембра 2022 у Сремским Карловцима.

Била је то изузетна прилика да се и наше три ученице: **Марија Јовановић, уч. IV/1, Сашка Першић, уч. IV/3 и Анђела Божић, уч. I/3,** у пратњи проф. **Бојане Станкић,** нађу у друштву ђака и наставника Карловачке гимназије и Богословије, као и ђака и њихових наставника из Негославаца и Допунске школе на српском језику из Швајцарске.

Богат програм обухватио је обилазак Карловачке гимназије и Богословије, отварање изложбе са пригодним програмом, а радионица калиграфије са професорском уметношћу Карловачке гимназије *Татјаном Смиљанић,* била је изузетно креативна и продуктивна: након објашњења и савета како да почну рад, ученици су сами бирали текстове које ће рукописати. После 4 сата преданог рада, на светло дана су изашли прелепи радови са још лепшим порукама. Изложба тих радова је уприличена у Карловачкој гимназији.

Наставак пројекта уследно је 19. маја 2023. године, када је ученица са проф. Бојаном Станкић и проф. Славком Љиљак боравила у Негославицима (Хрватска).

У основној школи у Негославицима, крај Вуковара, наши партнери на пројекту и домаћини овом приликом, дочекали су нас љубазно, уз много даде. Представници општине и колеге из школе потрудили су се да нам приближе њихов крај, и школу, и потврдили су значај овог пројекта за све нас.

Наравно, и учесници пројекта из Швајцарске и Карловачке гимназије, као и Едуко центра из Сремских Карловаца, били су ту, те смо сви заједно уживали у програму који су наши домаћини осмислили. Најпре у обиласку школе, кроз радионицу калиграфије, отварање изложбе и обраћање директора школе, Бранислава Даниловића. Потом је уследило дружење уз песму и гитару - представила се и наша ученица Емили Удин.

Као излет је планиран одлазак у Вуковар, ручак у ресторану „Морнар“ поред саме обале Дунава, на предивном шеталишту. У необавезном разговору и деца и одрасли су у свему уживали: у обиласку центра Вуковара, у заједничкој кафи, у сунцу које нас је окупало у поподневним часовима пред растањак.

Кратак, али врло садржајан програм и боравак у друштву оних који су окупљени око исте идеје очувања нашег језика, писма, културног наслеђа свима ће остати у незаборавном сећању.

СВЕЧАНА ДОДЕЛА ПРИЗНАЊА

E- TWINNING ОЗНАКЕ КВАЛИТЕТА ШКОЛАМА

На свечаности организованој 9. јуна 2023. године, међу тридесет школа из целе Србије које су добиле престижно признање **E- TWINNING ОЗНАКЕ КВАЛИТЕТА** наша се и наша XIIIШ!

Признање нашој школи за 2023-24. годину stigло је након пријаве нашег Тима за пројекте, и свих активности којима се у разним пројектима бавимо већ годинама.

Ово је други пут да наша школа потврђује квалитетан рад у пројектно оријентисаној настави. Проф. Бојана Станкић, проф. Гордана Пешић, проф. Марија Ракић. Љубомировић посебно су активне у реализацији пројеката, а њихови ученици радосни када заврше пројекте и добију сертификате.

Наша 4 пројекта која су реализована током школске 2022/23 године добила су Националне ознаке квалитета. То су:

1. *Stories that Matter to us*
2. *Diet Inspectors*
3. *Natural is good, Chemical is bad*
4. *Imagine- Think Big!*

“Stories that Matter to us” –Кроз четири фазе рада (FEEL

IMAGINE DO SHARE) заједничким радом, тимски, и врло креативно, током школске 2022-23. године ђаци су показали интересовање за многе животне теме и пробали да испричају занимљиве приче кроз технику дигиталног причања (Digital storytelling). Ученици и наставници из шест земаља су учествовали, размењивали идеје и анализирали сваку причу током треће и четврте фазе рада (Do / Share). Као наш финални производ, заједно смо саставили електронску књигу (e- book), коју можете видети на линку

<https://read.bookcreator.com/95uUD4tHzdMu6C89U0OhkPgfgR52-8BapxCr8SKu4raCz0CA1SAjOzjFlkMSga68PjOcSt-Mw>

Као наставак овог пројекта, у школској 2023-24. години одобрен нам је нови пројекат “Stories and Values”. Циљ овог пројекта је да на креативан начин, смислено, кроз индивидуалне, породичне, школске, локалне или глобалне приче дотакнемо теме које су у оквиру 17 циљева одрживог развоја које су поставиле Уједињене Нације. На пројекту ће радити ученици и наставници из Србије, Турске, Португала. Координатор овог пројекта је проф. Бојана Станкић.

„IMAGINE- THINK BIG!“ је пројекат који је за основни циљ имао да ученици постану свесни својих жеља и стремљења у вези будуће професије, да кроз примере значајних научника, књижевника и других успешних људи размишљају о сопственом путу.

Одличан тим који су покренуле наставнице из Турске и Италије, а коме смо се одмах, на почетку школске 2022-23. године и ми придружили, и дали значајни допринос, веома је добро радно, те смо у јуну 2023. године заједнички дошли до нашег финалног производа – електронске књиге (e-book) коју можете видети на линку <https://www.storyjumper.com/book/read/152963461/Im-Fulfilling-My-Dream>

Ове године, у оквиру теме личног и професионалног развоја ученика, радићемо на пројекту “Finding the right formula- together!” (Пронађимо праву формулу- заједно). Креираћемо занимљиве активности које подстичу на саморефлексију (Ко сам ја, шта волим, шта ћу бити кад порастем), али ћемо се упознати и са старим и новим професијама, анализирајући предности и мане неких занимања. Циљ овог пројекта је да се ђаци повежу са својим вршњацима из других земаља, и користећи енглески језик, као радни, сазнају што више о себи и другима, као и о могућностима за стицање знања и вештина потребних за будући професионални рад. Координатори овог пројекта су проф. Бојана Станкић из ХПТШ и Александра Дуцеквић, педагог Уметничке школе у Сплиту.

Бојана Станкић, проф. енглеског језика

Е- Twinnig пројекат “My Job, my Future”, завршен претходне школске године, добио је посебно признање на Euroguidance конференцији, октобра 2022. године, а радница је уврштена и у приручник за каријерна практичаре 2023.

„Natural is good, Chemical is bad!“

Свакодневно можемо да чујемо лажне вести и заблуде везане за различите аспекте живота, путем друштвених мрежа, интернета, телевизије, добре комшијнице, случајних пролазника. Већина људи верује да када кажу "ово је природно" то значи да су ствари безбедне и здраве, док појам "ово је хемија", подразумева нешто синтетичко и штетно по здравље људи. У оквиру пројекта анализирали смо лажне вести и заблуде везане за хемију, примењујући своје средњошколско знање. Кроз различите активности сазнали смо шта су лажне вести и како да их препознамо. Наставници су нас подстицали да развијемо своје компетенције и вештине критичким размисљањем о информацијама, анализом поузданости извора информација и веб локација.

Софија Ивачевић III7

„Diet Inspectors“

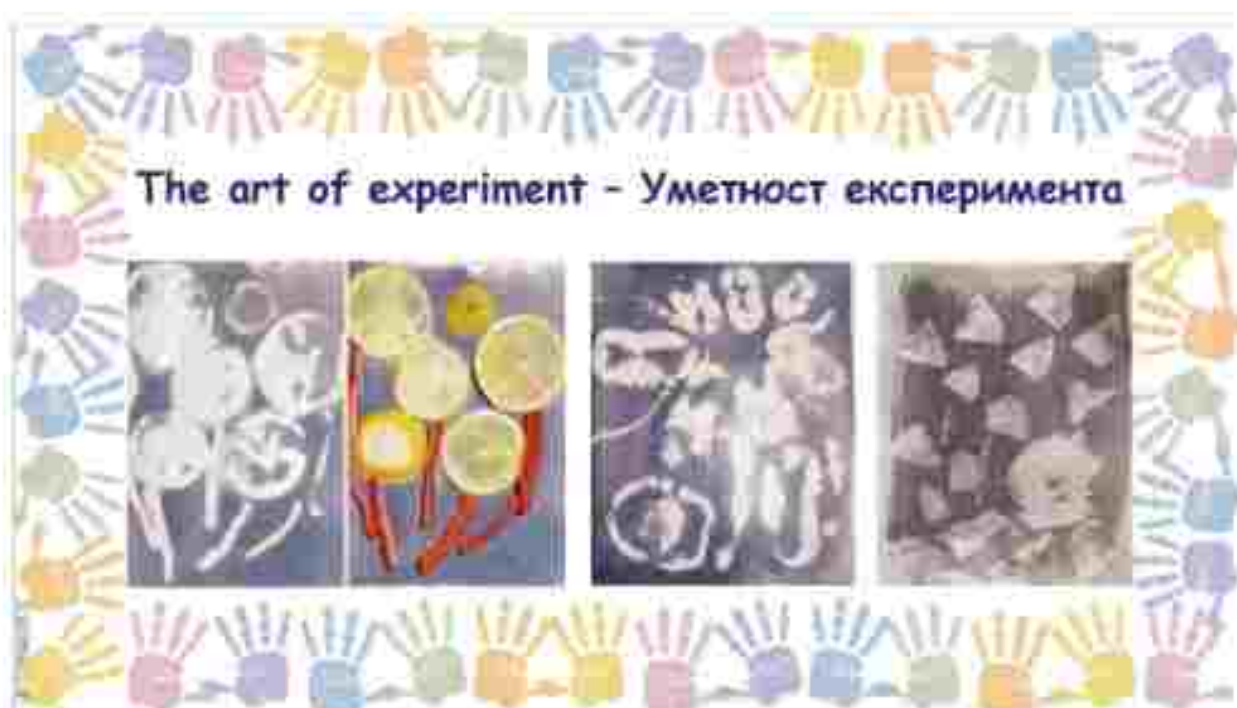
Све већи број тинејџера има проблема са прекомерном или премалом телесном

тежином, али и површним познавањем принципа правилне исхране. Кроз различите активности у пројекту "Diet Inspectors", развијали смо своја знања о правилној и уравнотеженој исхрани, анализирали и критички размисљали о предностима и манama најпопуларнијих дијета, о свом здрављу. На великом и малом одморима, али и у оквиру радионица, преносили смо вршњацима своја сазнања о принципима правилне исхране, избору хране, повезаности здравља са еколошким, економским и образовним аспектима.

Емилија Маринковић и Наташа Богнар III8

ИЗ БАЧКЕ РАДИОНИЦЕ

Можемо ли уз помоћ експеримента створити мало уметничко дело? Одговор је: Да!

Опис експеримента: Уз помоћ вате или сунђера нанети раствор јода на акварел папир. На папир поређајте кришке исеченог воћа и поврћа, тако да свеже исечена површина буде окренута према папиру. После 15 минута уклоните кришке са папира. Ваше уметничко дело је управо креирано!

Објашњење експеримента: Воће и поврће садржи аскорбинску киселину, познатију као витамин Ц. Она игра кључну улогу у биолошким процесима у организму као моћан антиоксиданс. Антиоксиданси су једињења која апсорбују различите слободне радикале који могу изазвати мутације и уништавање ћелија у нашем телу. Јод се може користити за тестирање поврћа и воћа на садржај аскорбинске киселине. Јод је оксидационо средство, па када реагује са аскорбинском киселином, редукује се у безбојне јодидне јоне.

ИНТЕРВЈУ СА ЕМИЛИ УДИН, поводом уписа на ФДУ

Емили Удин је са 17 година, после завршеног другог разреда наше школе, успела да се упише на Факултет Драмских уметности –одсек : глума

Драга Емили, уз честитке за велики успех који си постигла уписавши се на студије глуме на ФДУ, занима нас баш све – од твојих почетака, у музичкој школи и школи глуме, па све до данас. Како је све почело, када си открила да те глума и музика интересују?

- Ја сам била једно тихо и повучено дете које је одрасло уз баку и деку. Они су имали много посла и нису имали времена да се додворавају мојим васпитачицама у вртићу. Из тих разлога, увек сам била ван друштвених догађања. Док су сва друга деца учествовала на приредбама, ја сам тужно седела по страни али увек са жељом да будем део тих представа. Касније, у току основног школовања сам доживљавала исте ситуације. У мени се пробудио пркос и одлучила сам да покажем свима да и ја постојим. Тако је све почело....

Ко ти је био узор?

- У школи глуме дивила сам се појединим професорима који су ми давали подршку и може се рећи да су ми они били узор. Истакла бих Ђорђе Крећу и Нелу Михаиловић.

Ко је први открио твој таленат?

- Мој таленат је први открио Ђорђе Крећа, мој професор у школи глуме. Он ми је једним задатком на самом почетку помогао да се отворим и будем ово што сам сада. Паутић и његов савет и препоруку "Изађи из флаше". Реч је о једном тексту о малтретираној жени. Том приликом сам морала да покажем способност да будем неко други тј да глумим жену "кабадахију", што је у суштини и један од важних елемената у глуми.

И у нашој школи си током прошле две године, на приредбама поводом Дана школе и школске славе учествовала. Нега се највише сећаш?

- Сећам се дначе атмосфере приликом извођења тачака у оквиру школских приредби. Ту је било много топлих и искренних аплауза од стране професора и ученика.

Свестрана си – учествовала си и у многим пројектима и такмичењима о предузетништву, на пример. Да ли су ти те искуства помогла да стекнеш самопоуздање, да будеш сигурна на јавним наступима?

- Искрено, никада ми није недостајало самопоуздање и спознаја сопствених способности и квалитета. Али, свакако се самопоуздање постепено градило.

На „Поетској вечери“ у јуну ове године, непосредно пред твој пријамни испит на ФДУ, извела си нам неколико тењака. Како си се таде осећала пред публиком?

- Тада, као и у свим осталим приликама, осећала сам велику радост због конекције са публиком. Причињавало ми је задовољство да својим наступима учиним њима те тренутке пријатним.

Како си доживела аудицију, испита које си морале да за кратко време положиш, сценски покрет и др. ?Шта је било најлепше, а шта најтеже по твој осећању и процени?

- Аудиција на којој је двадесет кандидата ушло у ужи круг протекла је у пријатној и опуштеној атмосфери. Најтежи период је уследио након тога. Недељу дана целодневних припрема са професорима и полагања довело нас је до потпуне исцрпљености. За то време сви смо се сви спријатељили и тешко нам је било када смо морали да се од десеторо кандидата опростимо. А најлепше је било кад сам чула да сам примљена!

Сада, кад си већ почела са обавезама на факултету, како ти се допада?

- Темпо је убитачан. Предавања и вежбе су нам сваког дана од девет сати ујутро до седам сати увече. Ту су, наравно, и задаци који се и ван факултета припремају из глуме, сценског покрета, дијалогне технике гласа...

Да ли си задовољна на почетку? Шта очекујеш, који су ти планови за будућност?

- Задовољна сам и мотивисана, јер се бавим оним што волим. Глума ће бити мој животни позив, очекујем успешну каријеру.

И на крају, можеш ли да даш неки савет ученицима?

Савет: Потребно је веровати у себе, а и у случају да ствари не иду како треба, или како смо замислили, треба бити упоран! Укључити и наш балкански инат и успех је ту!

Хвала ти на одговорима и желимо ти пуно успеха!!!

Интервју водиле : ЈАНА Павићевић и МИНА Станисављевић, III/2

ТАКМИЧЕЊА

На Републичком такмичењу ученика средњих школа у подручју рада пољопривреда, производња и прерада хране из математике одржаном 21. априла 2023. године у Пољопривредној школи са дозом ученика ПК „Београд“, ученица наше школе **Анђела Васић** по други пут нас је обрадовала наградом на такмичењу из математике. Она је освојила друго место у конкуренцији деветнаест школа. Ментор, проф. математике, **Драгана Маринковић** поносна је на тај велики успех.

На Градском такмичењу из енглеског језика, ученице четвртог разреда **Тања Првуловић** и **Виолета Новаковић** крајем марта 2023. освојиле су треће место, и иако су имале по 34 поена, што је довољно за пласман на Републичко такмичење, ипак нису на коначној листи биле позване да учествују. У сваком случају, ово је велики њихов успех, као и проф. **Бојане Станкић**, која их је припремала за такмичење.

СПОРТ

ВЕСЛАЊЕ

VII DRAGON BOAT

У организацији Веслачког Савеза Србије, 30.09.2023. на Ади Циганлији је одржано такмичење у веслању: VII DRAGON BOAT. У конкуренцији средњошколца и студената, ученици наше школе освојили су четврто место. „За длаку“ им је измакло треће место, које су освојили ученици Математичке гимназије. Надамо се да ћемо и следеће године учествовати.

Кристина Марковић, проф.

ДРАГА САВЕТА – АСЕРТИВНА КОМУНИКАЦИЈА

Ненасилна, емпатична, асертивна комуникација – тема је радионице коју је испред удружења „Дај ми руку“ одржала социјална радница **Марија Вуковић** 29. јуна 2023. године, када су се окупили наставници наше школе и психолог **Снежана Павловић**. Уз друге, млађе учеснице имали смо прилику да чујемо појединости о активностима и пројектима удружења. Представљен је и пројекат „**SocialCARE**“.

На овој презентацији-радионици, присутни су могли чути шта је то **емпатија** : од разумевања до саосећања, давање од срца, повезивање са собом и другима, о способности да будемо „са“ уместо „изнад“ ситуације, људи итд.

Ова радионица је заснована на књизи и учењу **Маршала Б. Розенберга**, који низом прича и анегдота, песама, практичних вежби, игре улогама, може да нам помогне да размислимо о језику којим комуницирамо и можемо да избегнемо сукобе, насиље и слично.

Сазнали смо о процесу емпатичне комуникације кроз четири фазе: **опажање, осећања, потребе и молбе, те разлике између опажања и осуђивања.**

На почетку ове школске године, на првом састанку **Вршњачог тима**, у петак, **8. септембра 2023. године** тема је била **асертивна комуникација**.

Састанак је сазвала и водила проф. **Бојана Станкић**, а присуствовала је и педагог **Слађана Ђурић Радовановић**. Позвани су представници свих одељења школе, а као посебан гост присуствовала је и студенткиња **Факултета политичких наука** (одсек за социјални рад) и волонтерка организације „Дај ми руку“, **Анђела Савић**.

Главни део састанка био је о стилевима комуникације и, посебно, асертивној тј емпатичној, ненасилној комуникацији, као најпожељнијем стилу комуникације који сви морамо неговати. Приказан је кратак филм и објашњени стилови комуникације (пасивни, агресивни, пасивно-агресивни и асертивни), а затим је уследила кратка дискусија.

Анђела Савић се представила, говорећи о својим активностима и на факултету и ван њега, говорећи о значају развијања различитих вештина, и асертивне комуникације, о волонтерском раду и омладинском активizmu, предузетништву и др.

У радионицарском делу, ђаци су учествовали у активности „4 столице“, где су мењајући столице на којима седе, приказали и причали како се из различитих углова може сагледати нека ситуација, или проблем.

Први састанак тима био је користан, јасан, ефектан, јер су ученици, поред осталог, имали прилику и да размене своје идеје и ставове са једном младом, амбициозном студенткињом, будућом социјалном радницом.

„Не чини другоме

оно што не желиш себи“ у КЦ Чукарица

Поводом 22. фебруара – Међународног дана борбе против вршњачког насиља, ученици наше школе позвани су да погледају програм и представу „Не чини другоме оно што не желиш себи“ у КЦ Чукарица.

После представе, ђаци су били препуни утисака. Ево шта су о томе рекли....

Представа је оставила снажан утисак на све нас који смо гледали представу. Било је веома тешких тема и примера у којима смо се сви нашли, па и ја. Представа је одиграна на шалтив начин и стално је држала нашу пажњу, за коју мислим да је јако добро осмишљена јер чак и они који нису били заинтересовани, постали су. Најјачи утисак на мене је оставио један пример из представе у којој је дете насмрт злостављано у школском дворишту, где су представљене исправне и погрешне реакције родитеља и наставника у таквој ситуацији. Могли смо да увидимо њихове грешке у поступањима и неадекватно реаговање на све што се десило том детету. То је утицало на нас да сутра, када одрастемо и добијемо своју децу, у неким ситуацијама можемо другачије (озбиљније) реаговати. (Марија Павловић II/4)

- Представа је била веома интересантна и мени лично се издвојила као представа коју бих препоручила другима да погледају. Држим пажњу, а највише волим што говори о озбиљним темама које су, нажалост, свакодневне и у којима, верујем, да се свако може наћи. (Даница Радуловић II/4)
- Представа у којој четворо људи, свако са својим искуством, прича и на сликовит начин нам представља врсте насиља. Свако ко је погледао представу од почетка до краја није остао имун на страшне сцене које нека деца преживљавају. Страх који је чукао у њима, страх да се некоме пожале и испричају шта све проживљавају је био оправдан јер никад не знаш да ли ћеш и каква ћеш одговор добити од особе којој испричаш какву тортуру трпиш. Задржавајући своје незадовољство за себе све дубље корачате у понор. Деси се и да школе не реагују кад им се догоди насиље јер не желе да им школа буде „на лошем гласу“. Увек постоје надлежне институције које се баве тиме и увек имате коме да се обратите за помоћ! - речи су девојке која је била жртва вршњачког насиља. (Јована Илић I/1)

Књижевност-лирика**Трен**

Почетак дана је трен,
 када се сунце на небу дигне на трен.
 Почетак ноћи је крај,
 када сунце нестане у мрак.

Мене гута tama,
 У тој тми бих без срама,
 све твоје грешке опростила.
 Гледала их као да нису мана.
 Опраштам ти све...
 Оправдавам све...

Кoliko сам ти давала,
 тоliko сам те гњавила.
 Koliko сам те сањала,
 тоliko сам те кажњавала.
 Малена је реч љубав,
 За ово што осећам сада.
 Више је болесна опсесија,
 сува агонија...

И мрзим те и волим те..
 И хоћу те и нећу те.
 И желим те и делим те..
 И знам те и не знам те.

Tea Рахетић, уч. 4/3

Чемња

Упорно се будим у ноћној тишини,
 Све више се налаз, ту си у близини.
 Осарнем се око себе,
 Мрак у соби, нигде тебе.

Да ми дођеш, да ми појеш,
 и да звезде са мном бројеш.
 Што ми је на језику, то ми је у души,
 јер ово осећање не сме да се угуши.
 Звук твог гласа благослови ушну,
 Осмех као твој никад нисам спознао,
 јер стидљиво га краси, радознато око.
 Очи су ти перле..
 Зашто да их квасе те сузе проклете?

Хиљаде речи знам, али једна ми фали,
 да тебе опишем, мишу мој мали.
 Увојак твоје косе као маслачак је пун
 јутарње росе.
 Све мришће на море и априлске,
 хладне зоре.

У данашње време, све што је важно
 Испостави се да је било лажно.
 На све ово што сам рек'о,
 долао бих још мало преко.

Хоћу да ти кажем, јер терет ме боли.
 Моје срце, само тебе жели и воли.
Петар Јовановић-бивши матурант

Књижевност-епика-есеј (Одломци из есеја ученика IV-3)

“Грађанско право се бави правним односима између појединаца.” Породично право се бави питањима наследства. Казнено право се фокусира на поступке који су противзаконити и прописује казну за таква дела. Управно право регулише однос између управе и државе, као што су административни поступци и право грађана. Право штити нашу слободу и пружа оквир за решавање сукоба. Право је састављено од закона и прописа, али право није увек савршено и има своје недостатке. (Тамара Мидић)

Не бисмо причали о правима да су људи били морални... Морал представља срж сваког друштва, културе и понашања сваког од нас. Свако би требао да размисли о својим моралним вредностима и направи разлику између добрих и лоших поступака. Морал се мења у складу са друштвеним променама, нпр. некада се нису прихватале различите сексуалне оријентације; а данас људи то прихватају. Некада је било неморално обављати неки посао без стручног знања, а данас једино можеш да се запослиш ако “имаш везу”. За знање те нико ни не пита. (Маријана Бисок)

А све почиње насиљем...

“Нама је постало свакодневно да примамо информације о насиљу над неким.” Насиље ни у једном погледу није добро и нема добру страну. Некада су мушкарци били ти који су више промовисали насиље, а данас нажалост то раде и жене. По мени, насиље представља психичку слабост и сопствено незадовољство које држимо дубоко у себи и онда тај осећај претварамо у бес који искаљујемо на другим људима. Подсвесно желимо да ти други људи буду бар мало повређени као и ми. Решење је у разговорима који се могу одвијати само уживо и никако преко друштвених мрежа. Друштвене мреже отуђују људе и на њима само кукавице постају хероји. (Анђела Николић)

Немамо где да побегнемо. Ту смо где смо. Можемо се ослонити само на себе и на веру у Бога...

“Дисциплина је способност човека да се држи неких правила која је цивилизација поставила.” То укључује одговорност, посвећеност, контрола над искушењима и осећањима. Она је концепт који се провлачи кроз различите аспекте наших живота, од образовања до личног развоја. Захваљујући дисциплини ми грађимо самопоуздање и доносимо рационалне одлуке. (Владимир Кандић)

Религију можемо дефинисати и као духовну повезаност једне групе људи са неким вишим, светим бићем, односно Богом. Религије се ослањају на откровење док се наука темљи на запажање, тј. донаваљајућим искуствима. Многи научници су повезивали религијска и научна искуства у једно (нпр. Никола Тесла). Религија припада културном кругу и систему и религијска потреба је једна од најзначајнијих културних потреба човека. Има мишљења да ће у новој епохи и “побу празнине”, вера бити потребнија него икада. (Бојана Васић)

Где пронаћи смисао? Смисао лежи у породици. Породица је стуб успешног друштва. Чланови породице једни другима пружају подршку када је у питању остваривање циљева. Са друге стране, старији чланови породице усмеравају и васпитавају млађе чланове породице. Породица нас учи и моралу. Са породицом никад ниси сам. Породица је ослонац у сваком тренутку. Моји родитељи и тетке су увек били уз мене и никада ме нису осуђивали. Научили су ме да будем боља особа. (Марија Петровић)

Они који су ипак сами, смисао могу пронаћи у лепоти и уметности. “Све у човеку треба да буде у хармонији, и унутрашња и спољашња лепота.” (Петра Станојевић)

“Сврха постојања уметности је везана за емотивно пражњење кроз катарзу.” Уметност је толико моћна да оплеменењује не само ствараоца, већ и посматраче. (Катарина Кујушић)

Анастасија Бенић 4-4

Мина Станковић 2-3

Бојана Домај 2-9

Милош Врховац

Емили Цупаћ 4-4

Маша Радовановић 4-4

Марија Крантић 4-4

Анђела Ухрин

Јелена Матовић 4-4

Александра Станојловић 4-9

Сара Тадић 4-9

Нађа Безбрадица 4-9

Јана Аврамовић 4-9

Исидора Томић

"Kitchen Wonders"
на фестивалу
Science on Stage Serbia
23.09.2023

Пројекат су представили ученици
Нина и Андреа из II9,
Нера, Николина и Теодора из III9
са наставницима
Горданом Пешић и
Маријом Ракић-Љубомировић.

